

Naturreservatet Ölvedal

Beslut och skötselplan

Länsstyrelsen
Kalmar län

Bildande av naturreservatet Ölvedal i Oskarshamns kommun i Kalmar län

Länsstyrelsens beslut

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (SFS 1998:808) att förklara det område som avgränsats på bifogad karta, bilaga 2, som naturreservat. Reservatets gränser utmärks i fält. Reservatets namn ska vara naturreservatet Ölvedal.

Uppgifter om naturreservatet

Namn:	Ölvedal	
Län:	Kalmar	
Kommun:	Oskarshamn	
Församling/socken:	Misterhult	
Topografisk karta:	6GSO	
Ekonomisk karta:	6G 4i	
Naturgeografisk region:	Sydsvenska höglandets centrala och östra delar	
Kulturgeografisk region:	Östra Götalands mellanbygder	
Fastigheter och ägarkategori:	Misterhult 4:5	Sveaskog AB
Areal:	91,4 ha	
Landareal:	77,2 ha	
Förvaltare:	Länsstyrelsen	

2013-11-05

511-3777-12

Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara de värdefulla livsmiljöerna barnnaturskog, ädellövskog, trädklädd betesmark samt rinnande vattendrag med tillhörande naturvärdeskvaliteter i form av strukturer och funktioner samt en rik biologisk mångfald. Livsmiljöerna barnnaturskog och rinnande vattendrag ska återställas inom de delar av reservatet som innehåller lämpliga restaureringsområden för dessa naturtyper. Reservatet ska bidra till gynnsam bevarandestatus i den biogeografiska regionen för förekommande arter och habitat. Reservatet ska också bidra till att hotade, sällsynta och missgynnade arter bevaras och helst ökar för att långsiktigt kunna fortleva inom sitt naturliga utbredningsområde. Friluftsliv som grundar sig på allemansrätten ska kunna bedrivas i hela reservatet och besökare ska kunna se och uppleva områdets typiska livsmiljöer och arter.

Syftet uppnås i huvudsak genom fri utveckling av barnnaturskog, restaurering av lövblandad granskog och barrträdsplanteringar till blandskog och lövskog, frihuggning av äldre lövträd i ädellövskog och trädklädd betesmark, bete i trädklädd betesmark samt biotopvårdande åtgärder i vattendraget.

Skälen för beslutet

Regeringen uppdrog 2002 åt Naturvårdsverket att genomföra en naturvärdesbedömning av all statlig skogsmark. I uppdraget ingick att identifiera alla värdefulla skogar på statlig mark som är i behov av formellt skydd. Ölvedal utgör ett sådant utpekade område som beskrivs i Naturvårdsverkets rapport, Skyddsvärda statliga skogar, Götaland (rapport 5340).

Naturreservatet Ölvedal består av ett varierat område med tallskogar, lövrika blandskogar, ädellövskogar och såväl öppen som trädklädd betesmark i anslutning till vattendraget Marströmmen i norra delen av Oskarshamns kommun. Området innehåller mycket höga naturvärden knutna till ädellövträd, särskilt värden knutna till ek och lind, men även till ask, lönn och asp. I ädellövskogarna finns inslag av ekar som är flera hundra år gamla och ihåliga, vilka utgör ett mycket viktigt substrat för många hotade arter. Vissa delar är präglade av tidigare betesdrift och i söder vid Ölvedal ingår trädbärande och öppen betesmark som ännu hävdas med bete. Förekomster av olika strukturer som lövträdslågor, grova döda ekgrenar, högstubbar samt gamla och ihåliga ädellövträd ger goda livsbetingelser för många skyddsvärda och ovanliga arter. Bland de skyddsvärda arter som har påträffats märks ekskin, blekticka, koralltaggsvamp, gammelekslav, guldspiklav, blyertslav, lunglav, rosa skärelav och myskböck. Vattenområdet utgör en viktig biotop för exempelvis havsöring och sik, men eventuellt även för mal och flodkräfta som enligt äldre noteringar har funnits där.

Tillsammans med andra blivande naturreservat som Mörtfors, Västra Marströmmen och Norra Götan ingår Ölvedal i kärnområdet av en trakt där arbete med skydd av naturvärden knutna till ekdominerade ädellövmiljöer respektive triviallövskog är av största betydelse. Objektets läge i trakt, förekomst av skogar som är nationellt prioriterade för skydd, samt betydande areal med nyckelbiotoper och andra värdekärnor motiverar att det blivande reservatet är högt prioriterat i länets regionala strategi för formellt skydd av skog.

2013-11-05

511-3777-12

Områdets läge i anslutning till Ostkustleden, som passerar längs med Marströmmen, bidrar också till att förstärka områdets värde för rekreation och friluftsliv.

Delar av naturreservatet är beläget inom område som omfattas av riksintresse för såväl friluftsliv som naturvård, Stora Ramm/Marströmmen, och det har i länets naturvårdsprogram bedömts ha högsta naturvärde, klass 1. Vattenområdena i Marströmmen är dessutom utpekade som ett föreslaget område av gemenskapsintresse (Natura 2000) enligt EU:s habitatdirektiv.

Bildande av naturreservatet bidrar till uppfyllande av de regionala delmålen för miljökvalitetsmålen Levande skogar, Ett rikt odlingslandskap, Levande sjöar och vattendrag samt Ett rikt växt och djurliv.

Områdets värden kan påverkas negativt av avverkning och andra skogliga åtgärder, dikning, vattenreglering och andra åtgärder som förändrar hydrologin, upphörd hävd av naturbetesmarkerna samt av olika exploateringsföretag. Det behöver därför särskilt skyddas och vårdas och bör därför förklaras som naturreservat.

Länsstyrelsen bedömer att förordnande om naturreservat är förenligt med mål, allmänna hänsynsregler och hushållningsbestämmelser enligt 1- 4 kap. miljöbalken samt med den kommunala översiktsplan som gäller för området.

Länsstyrelsen har genomfört en intresseprövning enligt 7 kap. 25 § miljöbalken och finner dels att det finns skäl att besluta om att bilda ett naturreservat dels att de föreskrifter som ska gälla för reservatet inte går längre än vad som krävs för att uppnå reservatets syften.

I enlighet med vad som sägs i 4 och 5 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning, bedömer Länsstyrelsen att de föreslagna ordningsföreskrifterna enligt 7 kap 30 § miljöbalken innebär så begränsade kostnadsmässiga och andra konsekvenser för allmänhetens friluftsliv att det saknas skäl att genomföra en konsekvensutredning av regelgivningen.

Reservatsföreskrifter

Med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken föreskriver Länsstyrelsen följande:

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden inom reservatet

Det är förbjudet att inom reservatet:

1. Uppföra byggnad eller anläggning.
2. Anlägga väg eller parkeringsplats.
3. Anlägga hamn eller brygga eller anordna uppläggnings- eller förtöjningsplats för båtar eller andra farkoster.

2013-11-05

511-3777-12

4. Uppföra mast, antenn, vindkraftverk eller liknande anordning.
5. Anlägga luft- eller markledningsgata med därtill hörande ledning eller dra fram ledning eller rör i vattnet eller på botten.
6. Anordna upplag.
7. Uppföra stängsel eller annan hägnad för annat än djurhållningens behov.
8. Bedriva täkt av något slag eller bedriva mineralutvinning.
9. Utföra någon form av prospektering av alger, sand, grus, olja, gas eller andra mineralfyndigheter.
10. Borra, spränga, gräva, schakta, utfylla, muddra, påla eller tippa.
11. Ta bort eller skada stengärdesgård eller odlingsröse.
12. Dika.
13. Tillföra växtnäringsämne (exempelvis stallgödsel, handelsgödsel, rötslam) jordförbättringsmedel eller kalk annat än på åkermark.
14. Använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel.
15. Avverka eller utföra skogsvårdsåtgärd.
16. Ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälle.
17. Plantera eller så träd eller buskar.
18. Plantera in eller sätta ut växt- eller djurart.
19. Framföra motorfordon annat än på befintliga vägar, för jordbrukets behov eller i samband med jakt för transport av skjuten älg, hjort eller skjutet vildsvin.
20. Anlägga fiskodling eller odling av andra växt- eller djurarter i vattenområdet.
21. Släppa ut avloppsvatten, kylvatten, varmvatten eller tankspolvatten.
22. Utföra vattentäkt, vattenreglering, vattenöverledning eller andra åtgärder i vattenområdet som kan leda till att vattnets djup eller läge förändras.

Det är förbjudet att utan Länsstyrelsens tillstånd:

23. Anlägga led, bro eller spång, bredda befintlig väg eller uppföra vägbom.
24. Sätta upp tavla, skylt, plakat, affisch, konstföremål, markering eller liknande anordning eller göra inskrift.

2013-11-05

511-3777-12

25. Utföra rensning av befintliga diken för att bibehålla vattnets djup eller läge.
26. Använda området för tävlings- eller övningsändamål.

Föreskrifterna under A gäller inte vid drift och underhåll av allmän och enskild väg med tillhörande vägområde.

Föreskrifterna under A utgör inte hinder för underhåll av befintliga ledningar samt underhållsröjning av befintliga ledningsgator.

Föreskriften A3 utgör inte hinder för att befintliga bryggor som uppförts med erforderligt tillstånd får bibehållas och underhållas.

Utan hinder av föreskrifterna A 15 och A 16 får träd som fallit ned över befintliga vägar, stigar, ledningsgator, stängsel, tomtmarker, åker-, betes- eller slåttermarker upparbetas och flyttas tillbaka till lämplig plats i naturreservatet.

Utan hinder av föreskrifterna får underhållsröjning av sly och ungskog klenare än 5 cm i brösthöjd utföras i befintliga siktgator vid jaktpass.

Föreskriften A 18 utgör inte hinder för stödutsättning av i området förekommande fiskart.

B. Förpliktelser enligt 7 kap. 6 § miljöbalken för ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheter att tåla visst intrång

Ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheter ska tåla att följande anordningar utförs och att följande åtgärder vidtas:

1. Utmärkning av naturreservatets gränser enligt Naturvårdsverkets anvisningar.
2. Anläggande och underhåll av en parkeringsplats vid Manketorpsvägens slutpunkt, uppsättning och underhåll av informationstavlor, dels i anslutning till parkeringsplatsen, dels där ostkustleden ansluter mot allmänna vägen Ölvedal-E 22:an i reservatets södra del, underhåll av befintlig vandringsled (Ostkustleden) samt anläggande av ny led mellan parkeringsplatsen och Ostkustleden vid Manketorpet.
3. Naturvårdande skötsel i huvudsak i form av restaurering av barrträdsplanteringar till blandskog och lövskog, reducering av barrträdsinslag och skapande av död ved i lövträdsrik blandskog, frihuggning av äldre lövträd i ädellövskog och trädklädd betesmark, bete samt uppsättning och underhåll av stängsel i trädklädd betesmark samt restaurering av bottenstruktur och lekområden i vattendraget.
4. Genomförande av undersökningar av djur- och växtarter samt mark- och vattenförhållanden.

2013-11-05

511-3777-12

5. Skyddsåtgärder mot invasiva arter eller skadeorganismer som kan hota syftet med reservatet, exempelvis vid massangrepp av insekter eller svampar som kan orsaka omfattande tr addedöd eller vid etablering av invasiva arter i vattenmiljöer.

C. Ordningsföreskrifter för allmänheten enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas i reservatet samt om ordningen i övrigt inom reservatet

Det är förbjudet att inom reservatet:

1. Inom landområdet framföra motorfordon annat än på befintliga vägar.
2. Ställa upp motorfordon, husvagn eller släpvagn annat än på särskilt anvisade vägar och platser.
3. Framföra svävare, hydrokopter, vattenskoter eller liknande farkost.
4. Förtöja eller ankra båt mer än högst ett dygn på samma ställe.
5. Tälta mer än högst ett dygn på samma ställe.
6. Klättra i boträd, uppehålla sig nära rovfågelbo, lya eller gryt, eller på annat sätt medvetet skada eller störa djurlivet.
7. Medföra okopplad hund eller annat lösgående sällskapsdjur.
8. Plocka eller skada vedsvampar, mossor eller lavar.
9. Gräva eller dra upp kärlväxter.
10. Skada eller ta bort växande eller döda träd, stubbar, bark, grenar, buskar eller ris.

Det är förbjudet att utan Länssstyrelsens tillstånd:

11. Samla in insekter med fällor som dödar.

Föreskrifterna under C gäller inte ägare eller innehavare av särskild rätt till fastighet eller innehavare av annan rättighet.

Föreskrifterna i A och C ska inte utgöra hinder för förvaltaren att utföra eller låta utföra de åtgärder som erfordras för att uppnå reservatets syfte och som framgår av föreskrifterna B 1 – 5 ovan.

Föreskrifterna under A och C utgör inte hinder för brådskande yrkesutövning av personal vid räddningstjänst, polis- eller tullpersonal, personal vid kustbevakningen, sjukvårdspersonal eller veterinär eller i andra jämförbara, trängande fall.

2013-11-05

511-3777-12

Upplysningar

Intäkter från eventuellt utfallande gagnvirke i samband med naturvårdsåtgärder, som utförs med stöd av föreskrifter tillfaller Sveaskog i enlighet med träffad överenskommelse mellan staten och Sveaskog.

Länssstyrelsen vill erinra om att även andra lagar, förordningar och föreskrifter än reservatsföreskrifterna gäller för området. Av särskild betydelse för syftena med reservatet är bl a:

7 kap. 28a-b §§ miljöbalken med krav på tillstånd för att bedriva verksamhet eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka naturmiljön i ett Natura 2000-område.

Fastställande av skötselplan

I enlighet med 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer Länssstyrelsen bifogad skötselplan. Förvaltare för naturreservatet är Länssstyrelsen.

Ärendets beredning

Regeringen uppdrog 2002 åt Naturvårdsverket att genomföra en naturvärdesinventering av all statlig skogsmark samt att bedöma vilka av dessa marker som behövde ett formellt områdesskydd. Uppdraget utfördes under 2003 av Naturvårdsverket i samarbete med länssstyrelserna. I Kalmar län genomfördes inventeringen av de statliga skogarna till stor del av stiftelsen ProNatura. Resultatet av inventeringarna är redovisat i Naturvårdsverkets rapport 5340 "Skyddsvärda statliga skogar - Götaland". Skogsområdet vid Ölvedal var ett av de områden som bedömdes ha så höga naturvärden att det föreslogs få formellt skydd som naturreservat. Naturvårdsverket och Sveaskog skrev 2008-06-13 under en överenskommelse med syfte att genom områdesskydd långsiktigt säkerställa de skogsområden som framkom i inventeringen av skyddsvärd statlig skog. Sveaskog godtog i överenskommelsen att utpekade skogar skyddas som naturreservat. Ölvedal är ett av de skogsområden som omfattas av avtalet. Där står bland annat att staten tar formellt och finansiellt ansvar för förvaltningen, att Sveaskog mot ersättning erbjuder sig att utföra naturvårdande skötsel, att jakt ska kunna bedrivas i områdena samt att virke eller avverkningsrester som genereras vid naturvårdande skötselåtgärder och som av naturvårdsskäl inte bör lämnas på platsen får tillvaratas av markägaren.

Söllscher Lantmäterikonsult har 2009 på uppdrag av Länssstyrelsen utfört en fastighetsrättslig utredning samt upprättat sakägarförteckning.

Ett förslag till beslut och skötselplan utarbetades under 2010. Förslaget skickades på remiss till Naturvårdsverket, Oskarshamns kommun, Skogsstyrelsen, Naturskyddsföreningen i Kalmar län, Döderhults naturskyddsförening, Östra Smålands Ornitologiska Förening, Oskarshamnsbygdens fågelklubb, Smålands flora, Biologiska sällskapet i Oskarshamn samt Misterhults hembygdsförening.

2013-11-05

511-3777-12

Samtliga sakägare förelades med stöd av 24 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken att yttra sig över förslaget.

Synpunkter inkom från Sveaskog, E.ON Elnät AB, Naturvårdsverket, Oskarshamns kommun, Skogsstyrelsen, Oskarshamnsbygdens fågelklubb, Döderhults naturskyddsförening och Biologiska sällskapet i Oskarshamn.

Kommunen, Skogsstyrelsen, Oskarshamns fågelklubb och Biologiska sällskapet hade i huvudsak inget att erinra mot förslaget.

Döderhults naturskyddsförening framförde att det är viktigt att Ostkustleden kan underhållas även i framtiden så att den är framkomlig och väl markerad.

Sveaskog framförde att man förutsätter att reservatsföreskrifterna inte inskränker jakträtten eller bolagets möjligheter att använda och underhålla vägar, vägrenar och vändplaner. *Kommentar:* Föreskrifterna innehåller undantag som tillgodoser Sveaskogs önskemål.

E.ON påtalade att man önskar ett tillägg till föreskrifterna som innebär att befintliga ledningar kan ersättas av markförlagd kabel på samma plats eller längs vägar. *Kommentar:* Vid utförd sakägarutredning har det inte framkommit att ledningsrätt/servitut för befintliga elledningar ger E.ON rätt att per automatik ersätta dessa med markkabel. Om nedgrävning av markkabel blir aktuell får detta därför i sedvanlig ordning prövas som ett ärende om dispens från reservatsföreskrifterna.

Naturvårdsverkets avstyrkte beslutet med hänvisning till att syfte och föreskrifter inte utformats så att beslutet blir rättssäkert och långsiktigt. Naturvårdsverket ansåg att beslutet måste omarbetas och att ett förnyat samråd skulle genomföras.

Länsstyrelsen bedömde att remitterat beslutet var korrekt utformat och tog 2010-12-15 beslut om att bilda naturreservatet Ölvedal. Beslutet överklagades av Naturvårdsverket.

Länsstyrelsen och Naturvårdsverket anförde i skrivelser 2012-02-28 till regeringen att de nått en uppgörelse om hur reservatsbesluten i Kalmar län i huvuddrag ska utformas och att de har för avsikt att arbeta fram nya reservatsbeslut för berörda överklagade objekt. Länsstyrelsen och Naturvårdsverket hemställde därför att regeringen skulle upphäva det överklagade beslutet och återförvisa ärendet till Länsstyrelsen för förnyad handläggning.

Regeringen har genom beslut 2012-04-26 upphävt Länsstyrelsens beslut att bilda naturreservatet Ölvedal och återförvisat ärendet till Länsstyrelsen för ny behandling. Länsstyrelsen har därefter i samråd med Naturvårdsverket omarbetat beslutet med beaktande av de punkter som påtalades i överklagandet.

Det omarbetade förslaget har förelagts samtliga sakägare för yttrande och remitterats till Naturvårdsverket, Skogsstyrelsen, Havs- och vattenmyndigheten samt Oskarshamns kommun.

Länsstyrelsen anordnade 2013-04-15 en fältdag tillsammans med Sveaskog för att diskutera lämpliga skötselmetoder i miljöer där det finns behov av att reducera inslaget av gran. Detta med anledning av att Sveaskog tidigt kommit in med synpunkter på föresla-

2013-11-05

511-3777-12

gen granskötsel i skötselplaner gällande objekt på Sveaskogs mark. Länsstyrelsen har efter diskussionerna med Sveaskog i fält förtydligat skötselplanerna gällande prioriterad skötselmetod för gran. Sammanfattningsvis innebär detta att gran i blandbestånd och i granplanteringar i första hand avverkas och tas ut. Ringbarkning och fällning av gran kan användas som en första åtgärd för att gynna befintliga lövträd.

Yttrande över det omarbetade förslaget till beslut och skötselplan har inkommit från Oskarshamns kommun, Skogsstyrelsen, Havs- och Vattenmyndigheten och Sveaskog.

Oskarshamns kommun har inga synpunkter på remissförslaget. Skogsstyrelsen ser positivt på bildandet av reservatet och har i övrigt inga synpunkter att framföra. Havs- och Vattenmyndigheten tillstyrker förslaget och framhåller att området är prioriterat för skydd ur akvatisk synvinkel.

Sveaskog är i grunden positivt till reservatsbildningen. Sveaskog har i enlighet med vad som framförts under ovan nämnda fältdag påtalat att de bedömer att det är bättre ur naturvårdssynpunkt att ta ut gran i samband med större granskötselåtgärder än att låta ringbarka och fälla, då de anser att lövskogsvärdena missgynnas. Företaget ser också en risk för granbarkborreskador på intilliggande skog och att tillgänglighet, säkerhet och skönhetsvärde minskar med föreslagen skötsel. Sveaskog förordar att skötselplanen förtydligas så att bästa skötselalternativ ur naturvårdssynpunkt klargörs. *Kommentar:* Länsstyrelsen har efter gemensam fältdag och diskussioner med Sveaskog justerat skötselplanen så att det tydligt framgår vilken skötselmetod som är prioriterad i miljöer där det finns behov av att reducera inslaget av gran. Om det inte av naturvårdsmässiga eller avverknings tekniska skäl eller av risk för skador på mark finns anledning att utföra exempelvis ringbarkning eller fällning av gran kommer avverkning med uttag att prioriteras. Länsstyrelsen prioriterar skötselåtgärder med största naturvårdsnytta och tar enligt gällande riktlinjer stor hänsyn till säkerhet, tillgänglighet och möjliga följd effekter av skötselåtgärder på intilliggande skog.

Upplysning om ersättningstalan

Sakägare som ännu inte träffat överenskommelse om ersättning eller inlösen kan väcka talan enligt 31 kap MB mot staten i Mark- och miljödomstolen för att domstolen ska avgöra frågan om ersättning. Ansökan om ersättningstalan måste lämnas inom ett år efter att reservatsbeslutet vunnit laga kraft, i annat fall förlorar sakägare rätten till ersättning. Ansökan skall ställas till Mark- och miljödomstolen i Växjö.

Kungörelse

Beslutet ska kungöras i länets författningssamling. Föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken träder i kraft den dag som framgår av kungörelsen.

Kungörelse ska införas i ortstidning. Delgivning anses ha skett den dag kungörelsen var införd i ortstidning.

2013-11-05

511-3777-12

Beslut i detta ärende har fattats av landshövding Stefan Carlsson. Vid den slutliga handläggningen av ärendet har även chefen för miljö- och naturavdelningen Karin Bergman, chefen för naturskyddsenheten Anders Kjellberg, reservatsförvaltare Daniel Cluer, samt naturskyddshandläggare Roland Persson deltagit, den sistnämnde föredragande.

Stefan Carlsson

Roland Persson

Bilagor

1. Översiktskarta
2. Beslutskarta
3. Sakägarförteckning
4. Upplysning om kungörelsedelgivning/Hur man överklagar
5. Skötselplan
- 5.1 Skötselplanskarta

Sändlista

[Faint, illegible text, likely a list of recipients or distribution details.]

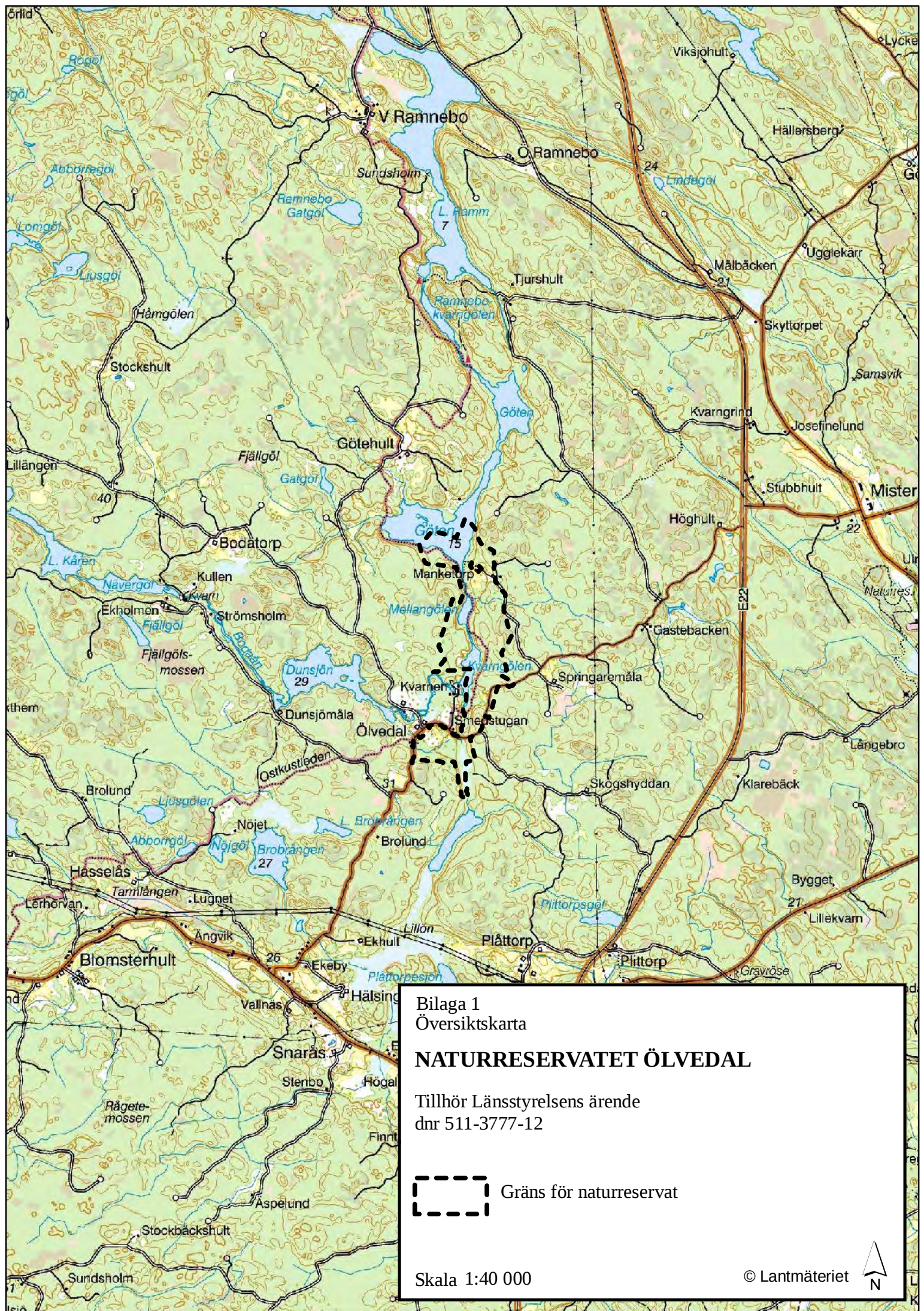
Länsstyrelsen
Kalmar län

BESLUT

11 (11)

2013-11-05

511-3777-12

Bilaga 1
Översiktskarta

NATURRESERVATET ÖLVEDAL

Tillhör Länsstyrelsens ärende
dnr 511-3777-12

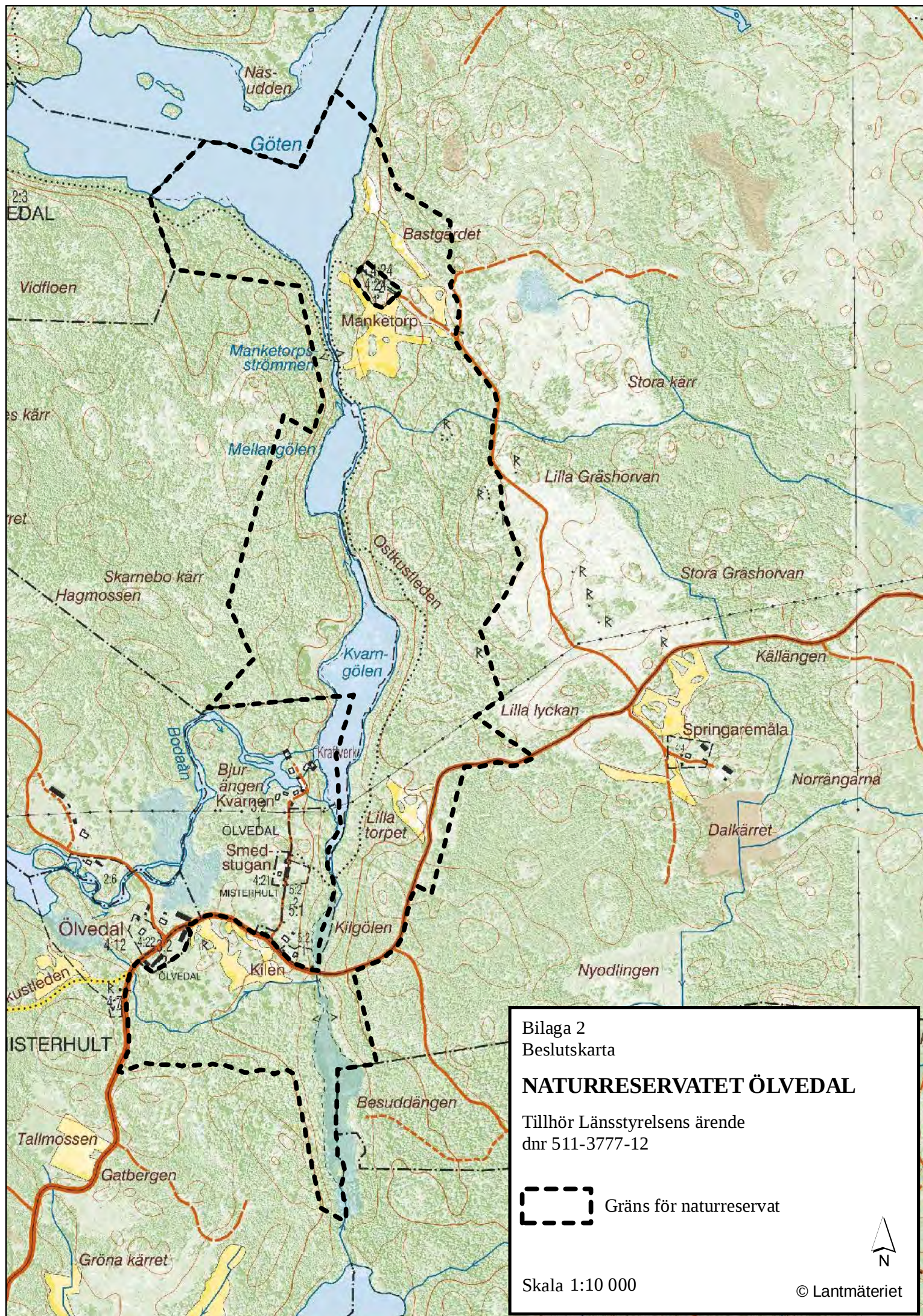

Gräns för naturreservat

Skala 1:40 000

© Lantmäteriet

SAKÄGARFÖRTECKNING

Objekt	Ägare/innehavare, Adress	Andel, ägande	Anmärkning
FASTIGHETER			
Misterhult 4:5		Andel 1/1, lagfaren ägare	
SAM- FÄLLIGHETER			
Samfällt fiske för sjöarna Göten, Mellangölen, Kvarngölen inom Ölvedals by			
Misterhult 4:5		Andel 1/1, lagfaren ägare	Akt 08-MIS-193
Ölvedal 2:3		Andel 1/2, lagfaren ägare	
		Andel 1/2, lagfaren ägare	
FISKEVÅRDSOMRÅDE			
Marströmmens fiskevårdsområde			
RÄTTIGHETER			
Servitut väg		Andel ½ Lagfaren ägare	Akt 0882-718 Servitut väg till förmån för Misterhult

		Andel ½ Lagfaren ägare	4:24 Belastar Misterhult 4:5
Avtal kraftledning	E.ON Elnät		Avtalsservitut kraftledning Akt 42,71, 212, 254, 1331
Ledningsrätt starkström	E.ON Elnät		Ledningsrätt Starkström Akt 0883-173
Nyttjanderätt tele	Skanova		Tele Akt 234, 289, 290, 688, 236, 280
Nyttjanderätt jakt			
Nyttjanderätt bete			
Nyttjanderätt vandringsled	Döderhults naturskyddsförening		

HUR MAN ÖVERKLAGAR

VEM KAN ÖVERKLAGA	Beslutet får överklagas av den som beslutet angår om det gått honom eller henne emot. Beslutet får även överklagas av Naturvårdsverket, Riksantikvarieämbetet, Skogsstyrelsen eller Havs- och vattenmyndigheten.
VEM SKA PRÖVA ÖVERKLAGANDET	Länsstyrelsens beslut kan skriftligen överklagas hos Regeringen, miljödepartementet.
HUR MAN UTFORMAR ÖVERKLAGANDET	I skrivelsen ska Ni • tala om vilket beslut Ni överklagar, t.ex. genom att ange ärendets nummer (diarienumret) och dag för beslutet • redogöra varför Ni anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt • redogöra för hur Ni anser att beslutet ska ändras Ni kan givetvis anlita ombud att sköta överklagandet åt Er. Behöver Ni veta mer om hur Ni ska gå till väga, så ring eller skriv till Länsstyrelsen.
ÖVRIGA HANDLINGAR	Om Ni har handlingar eller annat som Ni anser stöder Er ståndpunkt, så bör Ni skicka med det.
VAR INLÄMNAS ÖVERKLAGANDET	Er skrivelse ska lämnas/skickas till Länsstyrelsen och inte till Regeringen, miljödepartementet. Länsstyrelsens adress och telefonnummer finner Ni längst ner på denna sida.
SENASTE DATUM FÖR ÖVERKLAGANDET	Länsstyrelsen måste ha fått Er skrivelse inom tre veckor från den dag beslutet kungjorts i länets författningssamling samt kungjorts i ortstidning , annars kan Ert överklagande inte tas upp till prövning.
UNDERTECKNA ÖVERKLAGANDET	Ni ska underteckna skrivelsen och förtydliga namnteckningen. Uppge personnummer/organisationsnummer, yrke, postadress och telefonnummer till bostaden samt adress och telefonnummer till arbetsplatsen och ev. annan plats där Ni är anträffbar.

Skötselplan för naturreservatet Ölvedal

1. Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara de värdefulla livsmiljöerna barrnaturskog, ädellövskog, trädklädd betesmark samt rinnande vattendrag med tillhörande naturvärdeskvalitéer i form av strukturer och funktioner samt en rik biologisk mångfald. Livsmiljöerna barrnaturskog och rinnande vattendrag ska återställas inom de delar av reservatet som innehåller lämpliga restaureringsområden för dessa naturtyper. Reservatet ska bidra till gynnsam bevarandestatus i den biogeografiska regionen för förekommande arter och habitat. Reservatet ska också bidra till att hotade, sällsynta och missgynnade arter bevaras och helst ökar för att långsiktigt kunna fortleva inom sitt naturliga utbredningsområde. Friluftsliv som grundar sig på allemansrätten ska kunna bedrivas i hela reservatet och besökare ska kunna se och uppleva områdets typiska livsmiljöer och arter.

Syftet uppnås i huvudsak genom fri utveckling av barrnaturskog, restaurering av lövblandad granskog och barrträdsplanteringar till blandskog och lövskog, frihuggning av äldre lövträd i ädellövskog och trädklädd betesmark, bete i trädklädd betesmark samt biotopvårdande åtgärder i vattendraget.

2. Beskrivning av området

2.1 Administrativa data

Objektnamn	Ölvedal
Objektnummer	NVR-id 2023870
Skyddsform	Naturreservat
Län	Kalmar
Kommun	Oskarshamn
Fastigheter	Misterhult 4:5, outr:3 och outr:7
Servitut	Servitut till väg till förmån för fastigheten Misterhult 4:24. Beslastar fastigheten Misterhult 4:5.

	Avtalsservitut för kraftledning till förmån för E.ON Elnät Sverige AB Ledningsrätt för starkström till förmån för E.ON Elnät Sverige AB
Nyttjanderätter	Nyttjanderätt till teleledning till förmån för Skanova Nyttjanderätt till jakt till förmån för Nyttjanderätt till jakt till förmån för
Totalareal (ha)	91,4
Landareal (ha)	77,2
Areal skyddad produktiv skogsmark (ha)	62,5
Naturtyper, Vic-Naturs indelning:	Areal (ha)
Granskog	1,6
Tallskog	7,9
Ädellövskog	40,0
Lövblandad barrskog	12,4
Hygge, bland	0,6
Impediment, bland	1,8
Övrig våtmark	1,8
Betesmark	5,9
Övrig öppen mark	0,7
Odlad mark	3,6
Exploaterad mark	0,9
Vattendrag	0,3
Sjö	13,9
Naturtyper, art- och habitatdirektivets indelning:	Areal (ha)
*Västlig taiga	3,5
*Boreonemoral ädellövskog	1,2
Näringsfattig ekskog	3,9

Trädklädd betesmark	4,8
Öppna svagt välvda mossar, fattiga och intermediära kärr och gungflyn	1,8
Vattendrag med flytbladsvegetation eller akvatiska mossor	0,3
Målhabitat (<i>Målklassning för område som ännu inte uppnått habitatstatus enligt art- och habitatdirektivet</i>)	
Målhabitat: *Västlig taiga	15,6
Målhabitat: *Boreonemoral ädellövskog	1,1
Målhabitat: Näringsrik ekskog	13,2
Målhabitat: Näringsfattig ekskog	21,4
Ej habitat enligt art- och habitatdirektivet	24,6
*Prioriterade naturtyper enligt EU:s art- och habitatdirektiv	
Prioriterade bevarandevärden:	
Naturtyper	Västlig taiga tallskog, Västlig taiga blandskog, Boreonemoral ädellövskog, Näringsrik ekskog, Näringsfattig ekskog
Funktioner och strukturer	Högstubbar och lågor av ek, asp, björk, al och lind, grova döda ekgrenar, torrträd av ek och ekar med blottad kärnved, senvuxna träd, grova träd med håligheter och mulm, grov lind och grov asp, blockmark med stora block och lodytor, brynmiljöer, blommande träd och buskar, betad skog, betad gräsmark, ekologiskt funktionella kantzoner, översvämningszoner, strandbrinkar, död ved i vatten, variationsrik bottenstruktur, god vattenkvalitet
Arter	Rödlistade arter: Gammelekslav, blyertslav, lunglav, rosa skärelav, eksinn, kandelabersvamp, koralltaggsvamp, blekticka och ekticka. Arter upptagna i EU:s art- och habitatdirektiv: Nissöga

Friluftsliv	Naturpedagogik, besöksobjekt, landskapsbild

2.2 Områdets bevarandevärden

2.2.1 Kulturhistoriska bevarandevärden och historisk mark- och vattenanvändning

Reservatet omfattar till största delen marker som traditionellt varit utmark till Ölvedal och Manketorp. Marströmmen delar de båda byarna åt. Till viss del, bland annat i söder ingår även en del gammal inägomark.

Ölvedal omtalas första gången 1543 som *Store Ölwedal* och *Lisszle Ölffuedall*. Manketorps gård omtalas också detta år som *Manketorp*. Gården har därefter kommit att ingå som en del i det stora Misterhults säteri. Enligt en karta över Ölvedal från 1691 hävdades markerna nära byn vid bäcken i reservatets södra del främst som slättermarker men till mindre del även som åker. Även markerna kring Manketorp i reservatets nordöstra del nyttjades vid denna tid för slätter.

Arealen åkermark har därefter ökat i området. Detta märks bland annat på den karta över Ölvedal som upprättades 1818. Flera större sammanhängande åkermarker har då tillkommit, främst på ängsmarkens bekostnad. Åkermarkerna har därefter ökat ytterligare. Vid slutet av 1800-talet och några årtionden framåt genomfördes dräneringar främst i lägre liggande fuktiga områden med syfte att utvinna mer åkermark. Ännu på 1940-talet fanns flera odlade områden inom reservatet främst i norr vid Manketorps gård och i söder vid Ölvedal. Inom reservatet finns därför rikligt med lämningar efter den långa traditionen av odling i olika omfattning genom tiderna. Stora delar av reservatet är annars präglad av bete vilket hållit markerna öppna och gynnat storvuxna ädellövträd och en artrik fåtflora. De tidigare slätter- och åkermarkerna vid Ölvedals by i söder utgörs idag av en större betesfälla.

Reservatet är rikt på fornlämningar, framför allt på höjderna kring Manketorp. Här återfinns ett stort antal stensättningar nära reservatets östra gräns (RAÄ Misterhult 534-537). Även i den södra delen nära Ölvedal finns några stensättningar (RAÄ Misterhult 1461).

Inom och nära reservatet finns även lämningar efter senare tiders bebyggelse bland annat vid Manketorp i den nordöstra delen. Enligt äldre kartor över området ska en del mindre byggnader funnits inom reservatet bland annat ska en sågkvarn ha legat vid ett vattendrag nära Besuddängen i söder (kallad Kyrkobrogölen på karta från 1818). I Ölvedal nära reservatet finns flera dammar i Marströmmen som hör till den kvarn och kraftverk som tidigare funnits här. På 1800-talet fanns här en hammarkvarn och en mjölkvarn som då hörde till Misterhults säteri.

2.2.2 Biologiska bevarandevärden

Naturreseptatet Ölvedal ligger i anslutning till Marstömmen i norra delen av Oskarshamns kommun. Naturreseptatet upptas av en stor variation av olika naturtyper som tallskogar, lövrika blandskogar, ädellövskogar och såväl öppen som trädklädd betesmark.

Tyngdpunkten när det gäller naturvärdena finns i reseptatets ädellövskogar som till största delen består av ekskogar, både av näringsrik och näringsfattig typ. Den näringsrika ekskogen förekommer på de mest mullrika jordarna som ofta är påverkade av vittringsprodukter från grönstenar i berggrunden. Sådan mark är ibland mycket rik- och storblockig. Ek dominerar ofta kraftigt, men lind, lönn, ask, björk, asp, rönn, oxel med flera arter utgör också viktiga inslag i trädskiktet. I buskskiktet växer hassel, måbär, skogstry och lövträdsföryngring av bland annat ek, lind, lönn, rönn och asp. De äldsta träden utgörs av ekar med åldrar upp mot 200 år, men i enstaka fall finns även äldre träd. Inslaget av värdefulla strukturer är relativt gott, exempelvis finns högstubbar och lågor av ek, asp, björk, al och lind, grova döda ekgrenar, torrträd av ek samt enstaka ekar med blottad kärnved. En del ekar är senvuxna, grova och har håligheter med mulm. Dessutom förekommer grov lind och grov asp. Blockmark med stora block och lodytor är också ett viktigt substrat som är vanligt förekommande. Krontaket är tätt slutet vilket medför att markvegetationen på sommaren är relativt gles i skuggan under kronorna. Fältskiktet består av gräs som lundgröe, lundslok, lundelm och hässlebrodd samt av örter som blåsippa, vårärt, vippärt, stinknäva, spenört, lungört, myska samt skogsfibblor. Trädskiktet är inte så starkt slutet i de delar som är präglade av tidigare bete och där finns mer artrika växtsamhällen. Den näringsrika ekskogen övergår successivt i en mer näringsfattig typ när marken blir magrare och mullhalten avtar i höjdlägena längre från vattendraget. På högre belägna bergsknallar med tunt jordtäckte består denna hedekskog av lågvuxen ekkrattskog med inslag av en del senvuxen tall.

Naturvärdena i ädellövskogarna är främst knutna till ek och lind, men även till ask, lönn och asp. Förekomster av olika strukturer som lövträdslågor, grova döda ekgrenar, högstubbar samt gamla och ihåliga ädellövträd ger goda livsbetingelser för många skyddsvärda och ovanliga arter. Ett antal signalarter, dvs arter som påvisar att ett område har höga naturvärden har påträffats. Bland de som förekommer i ädellövskogsmiljöerna kan nämnas kandelabersvamp, blodsoopp, fällmossa, grov baronmossa, piskbaronmossa, asphättemossa, trubbfjädermossa, platt fjädermossa, guldlockmossa, klippfrullania, porrella, rostfläck, vårärt samt vippärt. Området hyser också ett flertal hotade och hänsynskrävande arter som lunglav, blyertslav, gammelekslav, ekskin, blekticka och koralltaggsvamp. Insektslivet är hittills obetydligt undersökt men med tanke på den rika mängden substrat i områdets skogar bör förutsättningar finnas för förekomst av många skyddsvärda arter. Granbarkgnagare och myskbock är två intressanta skalbaggsarter som påträffats.

Utöver ädellövskogar upptas Ölvedalsreseptatet av flera lövrika bland- och barrskogar av naturskogskaraktär, exempelvis i slutningen ned mot sjön Göten i norra delen. Lövträd som asp, ek, björk och i strandnära lägen även klibbal utgör tillsammans med tall ofta värdefulla inslag i både bland- och barrskogar. Ställvis finns helt aspdominerade grupper, ofta på de starkt blockiga partier som är kännetecknande för området. Förekomsten av grov ek och asp är viktiga naturvärdesträd som finns insprängda här och var i skogarna. Tillgången på substrat i form av granlågor, döda stående granar och tallar samt asplågor är störst på blockiga partier. Längs med stranden finns även stort inslag av död klibbal.

Tallskogarna innehåller ofta inslag av lövträd, främst ek, men också asp, björk och rönn. Mer renodlade tallbestånd förekommer främst i form av hållmarkstallskog på de magraste markerna i höjdlägena med tunt jordtäckte. I dessa glesa bestånd växer gamla, senvuxna tallar med välutvecklad skorp bark.

I reservatet ingår även såväl öppen som trädklädd betesmark. I den södra delen av reservatet i anslutning till Ölvedals by finns en större betesfälla som delvis består av gammal åker med betesholmar mellan de insprängda åkrarna, delvis av trädklädd betesmark med inslag av hällar. Trädsiktet i de trädklädda delarna domineras av ek och busksiktet av hassel men även lind, ask, lönn, alm, apel och enbuskar finns i betesmarken. I hagmarken närmast vägen finns flera gamla grova ekar och lindar. En gammal grov lind med ihålligheter och mulm har troligen varit hamlad tidigare. På grov ek växer rosa skärelav och på lind påträffas rikligt med lunglav och guldlockmossa. I fältsiktet märks gulmåra, gökblomster, hundkäs, veketåg, knapptåg, ärenpris och älggräs.

I området ingår även en del av Marströmmens vattensystem som utpekats som Natura 2000 och riksintresse för såväl naturvård som friluftsliv. I reservatet ingår en del av sjön Göten, sjöarna Mellangölen och Kvarngölen och grunda strömmande vattendrag mellan dessa sjöar samt vattendragssträckan mellan Plåttorpesjön och Kvarngölen.

Totalt finns 15 fiskarter i Marströmmen och vattensystemet utgör en viktig lek- och uppväxtplats för havsöring och sik. 1998 hittades den sällsynta och hotade arten nissöga i Kvarngölen uppströms Göten. Nissöga är upptagen på habitatdirektivets lista och är en av anledningarna till områdets status som Natura 2000-område. Tidigare var Marströmmen ett av de få större vattensystemen i landet där det ännu fanns flodkräfta i större bestånd, men på 1990-talet nådde kräftpesten även detta vattendrag. 1994 fanns ännu ett bestånd flodkräfta nedströms Ölvedal, men längre uppströms var arten helt utslagen. Enligt äldre uppgifter har mal förekommit i samtliga sjöar i vattensystemet.

Utförd biotopkartering, i den del som ingår Natura 2000-området, visar att vandringshinder är passerbara för öring upp till Kvarngölen. Den visar också att bra lek- och uppväxtområden för öring endast finns på några få platser av ån, dock belägna utanför den del som ingår i reservatet. Övriga sträckor av vattensystemet är möjliga, men inte bra eller ej lämpliga som lek- och uppväxtområden. Karteringen visar också att större delen av vattendragets sträckning har rensats kraftigt på större stenar och att det är en liten förekomst av död ved, strukturer som i vattendrag har stor betydelse för den biologiska mångfalden, framförallt för fiskar.

Hela Marströmmens vattensystem är litet undersökt med endast sporadiska mätningar av vattenkemin i sjöar inom systemet. Analysen av vattenkvalitén är därför osäker. De mätningar som gjorts tyder på att hela vattensystemet är litet påverkat av antropogen försurning. Kalkning kan dock komma att behövas i en liten utsträckning för att bibehålla en god vattenkvalité och höga naturvärden. Vid pH-värden under 6,0 ökar risken för biologiska störningar som exempelvis nedsatt föryngring av fisk och utslagning av bottenfaunaarter. Försurningen leder också till att tungmetaller frigörs och blir mobila. Brobången och S. Plåttorpesjön är små biflöden till Natura 2000-området som periodvis ligger under det kritiska värdet. I Natura 2000-området, från Kvarngölen till Maren, är försurningstillståndet i vattnet svagt surt med ett värde över pH 6,5 och en god buffertkapacitet, dvs. en bra motståndskraft mot försurning.

Närsalterna, fosfor och kväve, orsakar övergödning i sjöar och vattendrag samt hav. Den del av Marströmmens vattensystem som är Natura 2000-område är måttligt näringsrik.

Från Kvarngölen till Maren nära mynningen ökar fosforhalten endast obetydligt från låga halter (klass 1) till måttligt höga halter (klass 2) och kvävehalten från måttligt höga halter (klass 2) till höga halter (klass 3).

3. Generella råd och riktlinjer

Vid skötselåtgärder ska värdefulla element för faunan och florán sparas så som grova träd, hålträd, boträd, stående döda och döende träd, vindfällen eller lågor. Alla skötselåtgärder inom naturreservatet, t.ex. avverkning och uttransport av virke, ska utföras vid sådan tid och på sådant sätt att skador på mark, vattenmiljöer och fornlämningar inte uppkommer.

Träd som fallit ned över befintliga vägar, stigar, ledningsgator, stängsel, tomtmarker, åker-, betes- eller slättermarker får upparbetas och flyttas tillbaka till lämplig plats i naturreservatet. Inom skötselområden där avverkning/uttag av träd planeras kan dock virke från fallna träd tillvaratas om de av naturvårdsskäl inte behöver lämnas kvar i reservatet.

Nya kunskaper om hotade och hänsynskrävande arter/naturtyper i reservatet samt de skötselråd som åtgärdsprogrammen för bevarande av hotade arter och deras livsmiljö anvisar ska beaktas i den löpande skötseln av reservatet.

Forn- och kulturlämningar kan med fördel röjas fria från träd och buskar i samband med naturvårdsåtgärder, dels för att göra dem synliga, men också för att de tar skada av vegetationen. Eftersom fasta fornlämningar skyddas av kulturminneslagen (SFS 1988:950) är det dock förbjudet att ta bort, gräva ut, täcka över eller på andra sätt ändra eller skada en fast fornlämning.

Extra försiktighet gäller vid röjning och körning i och omkring forn- och kulturlämning t.ex. med avseende på markskador. Maskiner får inte köras på eller i direkt anslutning till fornlämning. Buskar och träd får inte dras upp med rötterna i eller intill en fornlämning. Stubbar görs så låga som möjligt om inte överenskommelse om att lämna högstubbe gjorts. Ris och annat avfall fraktas utanför fornlämningsområdet för eldning. För att undvika skador ska eldning inom fornlämningsområdet ske på plåtar eller dylikt. Vid osäkerhet angående åtgärder kring en fornlämning eller fornlämningsområde, kontaktas Länsstyrelsens kulturmiljöexpertis för rådgivning.

Röjning av befintliga vägar och ledningsgator får ske i alla skötselområden som berörs. Samråd ska ske med Naturvårdsförvaltaren. Om avverkning av träd som är värdefulla för faunan och florán blir aktuell i anslutning till ledningsgator bör trädet i första hand dödas genom ringbarkning eller toppkapning. Avverkning av träd får dock inte ske utan beslut om undantag från reservatsföreskrifterna.

Innan skötselåtgärder påbörjas i reservatet ska förvaltaren kontrollera eventuell etablering av störningskänslig fauna i anslutning till naturreservatet. Om störningskänslig fauna finns i området ska expertis konsulteras för att anpassa skötselåtgärderna med hänsyn till förekommande art. Med störningskänslig fauna menas här till exempel särskilt skyddsvärda fågelarter som i samband med yttre störning avbryter sin häckning.

4. Skötselområden med bevarandemål och åtgärder

Reservatet är indelat i 6 skötselområden. Avgränsning av skötselområdena framgår av bifogad skötselplanskarta, bilaga 5.1.

4.1 Skötselområde 1: Lövblandade barrskogar och tallskogar (12 delområden, 18,7 ha)

Beskrivning:

Delområde 1a, d, g, i, j, k och l: Delområdena består av lövblandade barrskogar där trädskiktet utgörs av gran med stor inblandning av ek och asp, en del björkinslag samt sparsamt med rönn och lind. I kanterna mot sjöar och vattendrag växer även en del klibbal. Ställvis finns helt aspdominerade delar på blockig mark. I vissa bestånd växer ett stort inslag av äldre ekar och aspar som utgör viktiga naturvärdesträd. Död ved förekommer mest i form av granlågor, döda stående granar, asplågor samt långa stränderna även torrträd av klibbal.

Delområde 1b, c, e, f och h: Dessa delar av skötselområdet utgörs av tallskogar som ofta innehåller inslag av lövträd, främst ek, men också asp, björk och rönn. Mer renodlade tallbestånd förekommer främst i form av hållmarkstallskog på de magraste markerna med tunt jordtäckte i höjdlägena. I dessa glesa bestånd växer gamla, senvuxna tallar med välutvecklad skorpbark.

Bevarandemål:

- Arealen västlig taiga, blandskog (9010) ska vara minst 18 ha, varav minst 7 ha skall vara talldominerad.
- Inslaget av lövträd i västlig taiga ska vara minst 30 %.
- Relationen död ved/levande ved ska i skogsmiljöer vara minst 1/5 och död ved ska finnas i alla nedbrytningsstadier.
- Arter knutna till skötselområdets värdefulla biotoper ska ha gynnsam bevarandestatus. Exempel på arter som signalerar skog med höga naturvärden är krushättemossa, fällmossa, blåmossa, talticka, ekskin och murgröna.

Skötselåtgärder:

Samtliga delområden

- Friställning av vidkroniga äldre ekar kan utföras i alla delområden där sådana träd förekommer (även i tallbestånden).

Delområde 1a, d, i och l

- Ringbarkning eller fällning av gran som konkurrerar med lövträd inom ytor där det finns större inslag av asp och ek eller andra värdefulla naturvårdsträd som hotar att trängas ut av gran. De delområden där granen är helt dominerande och inslaget av lövträd är måttligt lämnas utan åtgärd.
- Nyetablering av granplantor röjs vid behov bort i de lövträdsrika delarna där åtgärder utförts enligt ovan.

Delområde 1b, c, e, f, g, h, j, k

- Befintliga granplantor och unga granar röjs bort. Vid behov återkommande röjning av nyetablerad gran.

4.2 Skötselområde 2: Ädellövskogar (8 delområden, 42,9 ha)

Beskrivning:

Skötselområdet består av mestadels varierade och artrika ädellövskogar. Inom skötselområdet ryms både näringsrika och näringsfattiga ekskogar samt en mindre areal blandädellövskog. Trädsiktet domineras vanligen av ek med inblandning av andra ädellövträd som ask, lind och lönn. I strandnära lägen växer ofta en kantzon med ask och klibbal. De äldsta och grövsta träden utgörs av ek samt i några enstaka fall av lind. Riktigt gamla och grova mulmekar finns i anslutning till inägomarken runt Manketorp i nordöstra delen av reservatet samt i delområde 2e öster om Ölvedalsvägen. Fältsiktet är vanligen mycket frodigt i dessa miljöer med karaktärsarter som lundelm, lundgröe, vårärt, vippärt, blåsippa, liljekonvalj, lungört, skogsnäva och lundviol. I busksiktet förekommer ofta skogstry, svart vinbär, hassel och föryngring av ask, lönn och lind. Bland de signalarter och/eller rödlistade arter som är påträffade i ädellövskogsmiljöerna kan nämnas fällmossa, grov baronmossa, piskbaronmossa, asphättemossa, platt fjädermossa, klippfrullania, porrella, gulpudrad spiklav, brun nållav, lunglav, rosa skärelav, gammelekslav, blekticka, kandelabersvamp samt koralltaggsvamp.

Bevarandemål:

- Arealen näringsrik ekskog (9160) / näringsfattig ekskog (9190) ska vara minst 37 ha.
- Arealen boreonemoral ädellövskog (9020) ska vara minst 2 ha.
- Trädslagssammansättningen utgörs till minst 70 % av ädellövträd och i övrigt av andra inhemska lövträdsarter. Barrträd förekommer med högst 5 %.
- Relationen död ved/levande ved är minst 1/5 och död ved ska finnas i alla nedbrytningsstadier.
- Arter knutna till skötselområdets värdefulla biotoper ska finnas kvar och ha en gynnsam bevarandestatus. Exempel på sådana arter som signalerar skog med höga naturvärden är fällmossa, grov baronmossa, piskbaronmossa, platt fjäder-

mossa, gulpudrad spiklav, brun nållav, lunglav, rosa skärelav, blekticka, kandela-
bersvamp samt koralltaggsvamp.

Skötselåtgärder:

- Gran som växer spritt och konkurrerar med värdefulla lövträd ringbarkas/fälls. Gran som växer i mindre delbestånd eller grupper ska i första hand avverkas och tas ut. Om resurser till avverkning saknas, kan värdefulla lövträd i ett första skede friställas genom ringbarkning eller fällning av gran. Utpräglade gammelgranar och senvuxna granar lämnas generellt.
- Vidkroniga äldre ädellövträd bestående av främst ek, frihuggs i förekommande fall inom hela delområdet med högst prioritet för delområdena 2 a, b, f och g. Även lämpliga yngre ekar med förutsättningar att efterträda de äldre ekarna friställs i gynnsamma lägen inom dessa delområden, exempelvis i brynzoner mot öppen mark.
- Skötselplanen utgör inte hinder för att skötselområdet kan hävdas genom naturvårdsinriktad betesdrift om detta skulle aktualiseras.

4.4 Skötselområde 3: Gran- och tallplanteringar (2 delområden, 2,5 ha)

Beskrivning:

Delområdet 3a: Området består av medelålders homogen granskog som är planterad på tidigare jordbruksmark. Beståndet hyser idag inga högre naturvärden och är nästan helt omgivet av ädellövskog.

Delområdet 3b: Skötselområdet omfattar en yngre plantering med tall och gran. Planteringen innehåller ställvis ganska rikligt med unga lövträd som har etablerat sig spontant efter avverkning. Björk och asp dominerar men det finns även en del inslag av ek och sälg. Delområdet utgör viktig utvecklingsmark för de lövträdsrika miljöer som finns inom reservatets värdekärnor.

Bevarandemål:

- **3a:** Lövskog ska etablera sig i området och på sikt ska minst 1,6 ha upptas av blandädellövskog eller näringsrik ekskog.
- **3b:** Delområdet ska utvecklas mot en blandskog med tall och lövträd som björk, asp, ek, sälg och övriga inhemska lövträd. På sikt skall minst 0,8 ha upptas av västlig taiga.

Skötselåtgärder:

Avveckling/reducering av barrträd enligt anvisning under respektive delområde ska i första hand ske genom avverkning och uttag av träd. Om resurser till avverkning saknas, kan värdefulla lövträd i ett första skede friställas genom ringbarkning eller fällning av barrträd.

Delområde 3 a:

- Granbeståndet avvecklas. Lövträd tillåts därefter att successivt etablera sig spontant så att beståndet på sikt utvecklas till en blandlövskog. Befintliga lövträd samt tall sparas.
- Eventuell nyetablering av granplantor röjs bort efterhand.

Delområde 3 b:

- Merparten av granarna inom skötselområdet avverkas eller alternativt fälls/ringbarkas.
- Tallar som konkurrerar med lövträd avverkas eller alternativt fälls/ringbarkas, i övrigt sparas grupper eller solitärer med tall.
- Befintliga lövträd inom skötselområdet sparas i så stor utsträckning som möjligt i samband med gallring och röjning. För att gynna kron- och dimensionsutveckling utförs punktvís friställning av vissa enskilda stammar av lövträd, främst ek men även andra förekommande ädellövträd.
- Eventuell nyetablering av granplantor röjs bort efterhand. Underhållsröjning genomförs vid behov för att gynna beståndsutveckling av lövträd med ek, asp, björk m fl. En stor variation eftersträvas både i träd- och buskskiktet.

4.4 Skötselområde 4 Betesmark (1 delområde, 5,9 ha)

Beskrivning:

Området består delvis av gammal åker (enligt ekonomiska kartan från 40-talet) med betesholmar mellan de insprängda åkrarna, delvis av trädklädd betesmark med inslag av hällar. Mitt i området finns kulturlämningar i form av en stensättning och en grav. Trädskiktet i de trädklädda delarna domineras av ek och buskskiktet av hassel, men även lind, ask, lönn, apel och enbuskar finns i betesmarken. I norra delen av hagmarken står flera grova och vidkroniga ekar och lindar. En del av de äldre lindarna bär spår av tidigare hamling. Intill vägen står en gammal, mycket grov lind som hyser många håligheter och mulm. I fältskiktet märks gulmåra, gökblomster, hundkäx, veketåg, knapptåg, ärenpris och älggräs.

Under 2009 utfördes en del skötselåtgärder i betesfällan genom markägarens försorg. En friställning av vissa äldre, vidkroniga träd genomfördes och trädskiktet i de mer slutna betesholmarna glesades ut. Vidare gjordes en del nyhamling av vissa yngre lindar.

Bevarandemål:

- Skötselområdet ska utgöras av en betesmark med ett glest trädskikt av ek, lind, lönn och ask.
- Arealen trädklädd betesmark ska vara minst 4,5 ha.
- Död ved ska finnas i alla nedbrytningsstadier.
- Arter knutna till skötselområdets värdefulla biotoper ska ha gynnsam bevarandestatus.
- Fornlämningar och landskapselement ska bevaras på sådant sätt att deras kulturhistoriska och pedagogiska värden består.

Skötselåtgärder:

- Naturvårdsinriktad betesdrift.
- Vid behov återkommande röjning av lövsly och busk uppslag kring tidigare frihuggna grova träd och övriga träd i dungar. Röjning av igenväxningsvegetation som ingår i miljöstödsåtagande utförs av brukaren.
- Återkommande hamling av nyligen (2009) hamlade lindar. Hamla kontinuerligt mellan vart 3:e till vart 5:e år.

4.5 Skötselområde 5: Åkermark samt övrig öppen mark (4 delområden, 5,4 ha)

Beskrivning:

Delområde 5a-c: Delområdena utgörs av små, flikiga åkrar med insprängda åkerholmar. Åkrarna brukas som slåttervall eller till viss del som viltåkrar. På åkerholmarna och omgivande kantzoner växer ett glest trädskikt med ek, lönn, apel, fågelbär och tall.

Delområde 5d: Tidigare åkermark som idag står utan hävd. Området är fuktigt och domineras av högvuxna arter som tuvtåtel, vecketåg och älggräs. En viss igenväxning med lövträd, främst asp, har skett på delar av ytan. Markägaren Sveaskog har ett pågående åtagande att hålla denna åkermark i träda.

Bevarandemål:

- **5a-c:** Områdena bibehålls öppna som åker-, slåtter- eller betesmark.
- **5d:** Åkermark i träda enligt nuvarande stödåtagande. Om marken permanent tas ur hävd ska området lämnas för spontan igenväxning med lövträd. På sikt ska minst 0,7 ha upptas av blandädellövskog eller näringsrik ekskog.

Skötselåtgärder:

- **Delområde 5a-5c:** Kan brukas som åker, betes- eller slåttermark eller som viltåker. Spara ädellövträd på åkerholmar, friställ de äldre ekar som förekommer och hugg fram några efterträdare till dessa. Røj bort lövsly, men spara en del slån och bärande träd.
- **Delområde 5d:** Lämnas för igenväxning med lövträd om marken permanent tas ur hävd när pågående åtagande upphör.

4.5 Skötselområde 6 Sjöar och vattendrag (3 delområden, 16,0 ha)

Beskrivning:

I reservatet ingår del av sjön Göten, sjöarna Mellangölen och Kvarngölen inklusive grunda strömmande vattendrag mellan dessa sjöar samt vattendragssträckan mellan Plåtorpesjön och Kvarngölen. Vattenområdet utgör del av Marströmmens vattensystem som utpekats som Natura 2000 och riksintresse för såväl naturvård som friluftsliv.

Marströmmens vattensystem utgör en viktig lek- och uppväxtplats för havsöring och sik. 1998 hittades den sällsynta och hotade arten nissöga i Kvarngölen. Nissöga är upptagen på habitatdirektivets lista och är en av anledningarna till områdets status som Natura 2000-område. Tidigare har även mal och flodkräfta förekommit i Marströmmen.

Mätningar av vattenkemin tyder på att hela vattensystemet är litet påverkat av antropogen försurning. I Natura 2000-området, från Kvarngölen till Maren, är försurningstillståndet i vattnet svagt surt med ett värde över pH 6,5 och en god buffertkapacitet, dvs. en bra motståndskraft mot försurning. Närsalterna, fosfor och kväve, orsakar övergödning i sjöar och vattendrag samt hav. Den del av Marströmmens vattensystem som är Natura 2000-område är måttligt näringsrik. Från Kvarngölen till Maren nära mynningen ökar fosforhalten endast obetydligt från låga halter (klass 1) till måttligt höga halter (klass 2) och kvävehalten från måttligt höga halter (klass 2) till höga halter (klass 3).

Bevarandemål:

- Arealen vattendrag med flytbladsvegetation eller akvatiska mossor är minst 0,3 hektar.
- Total fosforhalt och pH – värde uppfyller god ekologisk status enligt förordningen om förvaltning av kvalitet på vattenmiljön (SFS 2004:660).
- Bottenfaunan uppfyller god ekologisk status enligt förordningen om förvaltning av kvalitet på vattenmiljön (SFS 2004:660).
- Vattenlevande organismer har fria vandringsvägar.

- Vattenståndsvariationerna uppfyller god ekologisk status enligt förordningen om förvaltning av kvalitet på vattenmiljön (SFS 2004:660).
- Typiska arter knutna till biotopen skall leva kvar och föröka sig.
- Nissöga ska finnas kvar i en stabil population inom hela vattensystemet.

Åtgärder:

- En ekologiskt funktionell kantzon ska etableras mot sjöar och vattendrag.
- En inventering av makrofyter och bottenfauna ska genomföras.
- Behovet av biotopvårdande åtgärder, exempelvis att återställa bottenstruktur, skapa lekområden samt skapa död ved ska utredas.

5. Friluftsliv

Beskrivning:

Området är intressant som besöksobjekt för det rörliga friluftslivet till följd av dess natur-sköna läge vid Marströmmen och en varierad topografi med äldre, ljusöppna ädellövskogar och tallskogar som till viss del är relativt strövvänliga och lättframkomliga. En del-etapp av Ostkustleden passerar reservatet från Ölvedals by och vidare längs Marströmmen till sjön Göten i reservatets norra del, vilket gör reservatet relativt lättillgängligt för besökare. Den östra delen av området kan även nås från en mindre skogsbilväg som utgår från den allmänna vägen Ölvedals by-E 22 och vidare norrut till Manketorpet. På flera ställen finns gångbroar över Marströmmen vilket möjliggör att även den västra delen av reservatet är lättillgängligt för besökare.

Utnyttjande av reservatet, även kommersiellt, för naturturism och andra aktiviteter som inte står i strid med reservatets syfte och föreskrifter är positivt. Observera dock att det är tillståndspliktigt att använda området för tävlings- eller övningsändamål enligt föreskrift A26.

Bevarandemål:

- Minst två väl underhållna informationstavlor med beskrivning av reservatet ska finnas.
- Minst en väl underhållen parkeringsplats ska finnas i anslutning till reservatet.
- Reservatets gränser ska vara tydligt markerade i fält.
- Information om reservatet ska finnas på Länssstyrelsens hemsida.

- Reservatets vandringsleder ska vara tydligt markerade.

Skötselåtgärder:

- Två informationstavlor med beskrivning av naturreservatets miljöer, naturvärden samt ett urval av gällande föreskrifter framställs och placeras enligt skötselplanskartan, bilaga 5.1.
- En parkeringsplats med plats för 2-3 personbilar anläggs vid Manketorpsvägens slut.
- Vandringsleden från parkeringsplatsen flyttas så att den passerar utanför tomtmarken vid Manketorpet enligt markering på skötselplanskartan, bilaga 5.1.
- Vid behov markering och underhåll av vandringsleder.

6. Bränder och brandbekämpning

Förekomsten av bränder är en av de viktigaste förutsättningarna för att kunna bevara naturvärden i våra skogar. I sydöstra delen av Sverige är förutsättningarna för brand som störst på grund av torrt klimat och förekomst av brandbenägna skogstyper. Brandhistoriska undersökningar visar också att brandfrekvensen har varit hög (20-30 års medelintervall). Vi har därför ett speciellt ansvar att bevara brandnaturvärden i Kalmar län. Bevarandet av naturvärden kopplade till brand sker lämpligast under kontrollerade former genom anlagda, i förväg planerade bränder (naturvårdsbränning). Detta för att man lättare kan styra brandens beteende och effekter samt att värden som missgynnas av brand lättare kan skyddas.

Spontan brand i reservatets skötselområde 1 och 3 anses huvudsakligen ge positiva effekter på naturvärdena.

Bränder inom naturreservatet ska släckas enligt gällande lagar. Släckningsarbete bör ske med försiktighet, om möjligt i samråd med förvaltaren så att naturvärdena (ex jätteekar, känslig flora) inte skadas.

Tydliggörande av ansvarsfördelning vid uppkomst av spontan brand inom reservatet:

En okontrollerad brand inom reservatet utgör ett hot mot värden i och utanför reservatets gränser. Om en okontrollerad brand uppstår är släckningen av branden Räddningstjänstens ansvar. Släckningsarbetet bör ske med försiktighet. För att undvika skador på naturvärdena och, om möjligt, ta tillvara brandens positiva effekter, bör förvaltaren på Länsstyrelsen kontaktas i så tidigt skede som möjligt för samråd. Exempelvis kan skador på naturvärden uppstå genom hårdspolning vid rötter och på stammar på äldre träd och döda träd. Körskadorna är ett annat exempel på skador som kan uppstå och som så långt möjligt bör undvikas.

När branden anses vara släckt eller utan uppenbar risk att sprida sig överlämnas ansvaret för eftersläckning och bevakning till markägaren. Eftersläckning bör så långt möjligt ske så att naturvärden gynnas och inte skadas (se nedan) och markägaren bör samråda med

förvaltaren. Efter överenskommelse kan förvaltaren även fungera som ombud för markägaren.

Eftersläckning:

Eftersläckning bör utföras så att naturvärden gynnas och inte skadas. I första läget koncentreras lämpligen eftersläckningen till skyddszoner i brännans ytterkanter. Skyddszonernas bredd bedöms från fall till fall beroende på risken för spridning till omgivningen. Vid en uppenbar risk bör skyddszonens bredd vara minst en trädhöjd. Inom skyddszonen släcks alla glödbränder. Brinnande/glödande mindre träd och grenar kastas om möjligt in innanför skyddszonen. Glödbränder släcks lämpligen genom inblandning av mineraljord och/eller vattenbegjutning.

När brännans skyddszoner har säkrats tas ställning till om och när hela brännan ska släckas. För flera av de brandberoende/-gynnade arterna är glödbränder mycket viktiga. Glödbränder kan i vissa fall pågå under mycket lång tid och ge upphov till rökutveckling. Så länge skyddszonerna är säkra utgör de dock ingen risk för spridning och om möjligt kan det vara lämpligt att låta glödbränder få brinna ut av sig själva eller åtminstone inte släckas omedelbart.

Om skyddet av områdets naturvärden medför ett efterbevaknings- och eftersläckningsarbete med kostnader som överstiger vad som kan förväntas av markägaren, tar förvaltaren över det ekonomiska ansvaret för branden.

Åtgärd efter brand:

Framtida skötselåtgärder utreds för varje enskilt område som påverkats av branden. Vid behov ändras skötselplanen genom beslut av Länsstyrelsen.

7. Jakt

Rätten till jakt inskränks inte av reservatsbildningen.

Jaktutövandet får inte ske i strid med reservatsbestämmelser eller skötselplan.

8. Dokumentation och uppföljning

8.1 Dokumentation och uppföljning av skötselåtgärder

Förvaltaren ska dokumentera var, hur och när åtgärder utförts, vem som utfört åtgärder samt kostnad och finansiering för utförda åtgärder.

Åtgärder, exempelvis avverkning eller röjning, som inte utförs av förvaltaren ska dokumenteras genom att utföraren på begäran redovisar utförda åtgärder.

Förvaltaren ska följa upp utförda skötselåtgärder vid behov. Förvaltaren ska dokumentera var, hur och när uppföljning utförts, vem som utfört uppföljning samt kostnad och finansiering för utförd uppföljning.

8.2 Uppföljning av bevarandemål

Förvaltaren ansvarar för uppföljning av naturreservatets bevarandemål.
Förvaltaren ska dokumentera var, hur och när uppföljning utförts och vem som utfört uppföljning samt kostnad och finansiering för utförd uppföljning.

9. Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

Skötselåtgärd	Var	Vem	Prioritet*
Avverkning gran	Skötselområde 2 och 3	Uppdragstagare	2
Ringbarkning gran	Skötselområde 1 och 2, alternativ metod i skötsel- område 3	Uppdragstagare	1
Friställning av äldre ädellövträd	Skötselområde 1, 2, 5	Uppdragstagare	1
Utglesning i barr- trädsplanteringar	Skötselområde 3	Uppdragstagare	2
Röjning av gran- föryngring	Skötselområde 1, 2, 3	Uppdragstagare	2
Betesdrift	Skötselområde 4	Djurhållare enligt stödåta- gande	1
Hamling	Skötselområde 4	Uppdragstagare	1
Underhållsröjning	Skötselområde 4	Djurhållare enligt stödåta- gande	1
Åkerbruk	Skötselområde 5	Brukare	2
Gränsmarkering	Hela reservatet	Uppdragstagare	1
Informationstavlor	Två platser enligt skötsel- planskarta	Förvaltare	1
Flyttning av vand- ringsled (del- sträcka)	Från parkeringsplatsen till befintlig sträckning av ost- kustleden enligt markering på bifogad skötselplanskarta	Förvaltare	2
Underhåll av vand- ringsleder	Befintlig deletapp av ost- kustleden	Naturskyddsföreningen	2
Uppföljning av skötselåtgärder	Samtliga skötselområden	Förvaltare	1
Uppföljning av bevarandemål	Samtliga skötselområden	Förvaltare	1

I kolumnen Vem anges någon av följande utförare: Djurhållare, brukare, markägare, uppdragstagare, förvaltare.

*Prioritet 1 till 3, varav 1 är högst

10. Artlista

Förteckning över känd förekomst av rödlistade arter, signalarter, arter upptagna i EU:s art- och habitat- respektive fågeldirektiv samt andra intressanta arter inom naturreservatet Ölvedal.

Rödlistekategorier enligt den nationella rödlistan fastställd av Naturvårdsverket 2010.

Rödlistekategori:

- EX = utdöd (extinct)
- RE = försvunnen (regionally extinct)
- CR = akut hotad (critically endangered)
- EN = starkt hotad (endangered)
- VU = sårbar (vulnerable)
- NT = missgynnad (near threatened)
- DD = kunskapsbrist (data deficient).

S1-3 = Signalartsvärde enligt Skogsstyrelsens signalartslista för nyckelbiotopsinventeringen.

S3= Mycket högt indikatorvärde

S2= Högt indikatorvärde

S1= Visst indikatorvärde

Arter upptagna i EU:s art- och habitat- respektive fågeldirektiv har nedan markerats med N2000.

Vetenskapligt namn	Svenskt namn	Rödliste- kategori	Signalarts- värde	ÅGP	Direktivs- Arter
Kärlväxter					
<i>Cardamine bulbifera</i>	Tandrot		S3		
<i>Fraxinus excelsior</i>	Ask	VU			
<i>Elymus caninus</i>	Lundelm		S2		
<i>Galium odoratum</i>	Myska		S3		
<i>Hedera helix</i>	Murgröna		S3		
<i>Hepatica nobilis</i>	Blåsippa		S1		
<i>Lathaea squamaria</i>	Vättersos		S3		
<i>Lathyrus vernus</i>	Vårärt		S3		
<i>Lathyrus niger</i>	Vippärt		S3		
<i>Tilia cordata</i>	Lind		S3		

<i>Ulmus glabra</i>	Alm	VU			
Lavar					
<i>Arthonia vinosa</i>	Rostfläck		S2		
<i>Buellia violaceofusca</i>	Blyertslav	NT			
<i>Calicium adpersum</i>	Gulpudrad spiklav		S3		
<i>Chaenotheca phaeocephala</i>	Brun nållav		S2		
<i>Lobaria pulmonaria</i>	Lunglav	NT	S3		
<i>Lecanographa amylacea</i>	Gammelekslav	VU			
<i>Usnea florida</i>	Blomskägglav		S3		
<i>Schismatomma pericleum</i>	Rosa skärelav	NT	S3		
Mossor					
<i>Anomodon attenuatus</i>	Piskbaronmossa		S2		
<i>Anomodon viticulosus</i>	Grov baronmossa		S2		
<i>Antitrichia curtipendula</i>	Fällmossa		S2		
<i>Leucobryum glaucum</i>	Blåmossa		S1		
<i>Neckera complanata</i>	Platt fjädermossa				
<i>Porella sp</i>	Porella		S2		
<i>Ulota crispa</i>	Krushättemossa		S1		
Svampar					
<i>Aleurodiscus disciformis</i>	Ekskinn	NT			
<i>Clavicornia pyxidata</i>	Kandelabersvamp	NT	S3		
<i>Pachykytospora tuberculosa</i>	Blekticka	NT	S2		
<i>Phellinus robustus</i>	Ekticka	NT			
<i>Hericium coralloides</i>	Koralltaggsvamp	NT	S3		
Fiskar					
<i>Cobitis taenia</i>	Nissöga				N 2000
Insekter					
<i>Microbregma emarginata</i>	Granbarkgnagare				
<i>Aromia moschata</i>	Myskbock				

11. Referenslista

Artdatabanken. Rödlistade arter i Sverige. <http://snotra.artdata.slu.se/artfakta>

Artdatabanken och Naturvårdsverket. Artportalen. <http://artportalen.se/>

Forslund, M (red). 1997. *Natur i Östra Småland. Naturvårdsprogram för Kalmar län*. Länsstyrelsen i Kalmar län.

Gärdenfors, U. (red) 2010. Rödlistade arter i Sverige 2010. Artdatabanken, SLU, Uppsala.

Henriksson, S (red), Löfgren, R (red). 2004. *Skyddsvärda statliga skogar – Götaland. Naturvårdsverket. Rapport 5340*.

Inventering i samband med uppdrag om inventering av statlig skog 2003.
Statskogsutredningen 2004

Länsstyrelsen, (opubl). Biotopkartering av vattendrag 2000. Databas. Inventerare: Holm, B.

Länsstyrelsen Kalmar län & Skogsstyrelsen, 2006. Strategi för formellt skydd av skog i Kalmar län. Meddelande 2006:06. Länsstyrelsen i Kalmar län

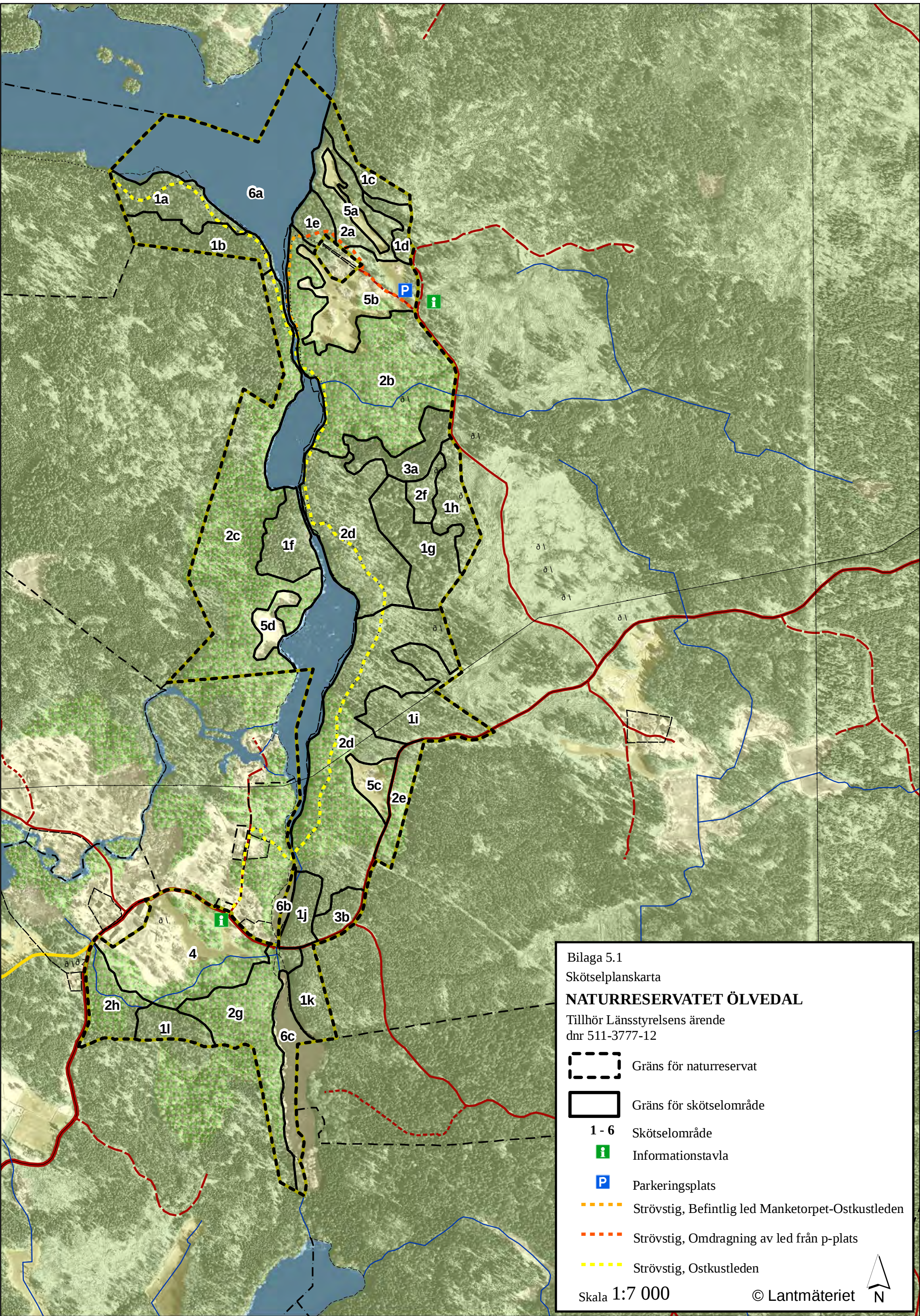
Naturvårdsverket. *Art- och naturtypsvisa vägledningar för Natura 2000*. Naturvårdsverkets hemsida: www.naturvardsverket.se (länka vidare till Natur och naturvård, Natura 2000).

Smålands flora. Utdrag ur databas över rödlistade kärlväxter och kryptogamer.

Riksantikvarieämbetets fornlämningsregister, www.fmis.raa.se

Bilagor

5.1 Skötselplanskarta

Bilaga 5.1

Skötselplanskarta

NATURRESERVATET ÖLVEDAL

Tillhör Länsstyrelsens ärende
dnr 511-3777-12

Gräns för naturreservat

Gräns för skötselområde

1 - 6

Skötselområde

Informationstavla

Parkeringsplats

Strövstig, Befintlig led Manketorpet-Ostkustleden

Strövstig, Omdragning av led från p-plats

Strövstig, Ostkustleden

Skala 1:7 000

© Lantmäteriet

